

Ivan Šaško
pomoćni biskup zagrebački

Homilija

u euharistijskome slavlju Četvrte nedjelje kroz godinu (C)

prigodom početka Jubileja milosrđa

u Nacionalnome svetištu sv. Josipa u Karlovcu

20. prosinca 2015. u 11 sati

*Liturgijska čitanja: Mih 5, 1-4a; Ps 80;
Heb 10, 5-10; Lk 1, 39-45*

I. Današnja Božja riječ nam je navijestila Radosnu vijest u kojoj smo čuli da je povijest Božje objave je i *povijest mjesta, boravišta* koje Bog traži među ljudima. U toj potrazi Bog izaziva ono što je maleno, siromašno, što se ne nameće. Prorok Mihej prenosi Gospodinove riječi, kako je upravo maleni Betlehem, naizgled neznatno mjestašce, izabran za očitovanje Mesije, Božjega izabranika, Spasitelja.

Evandelist Luka u središte stavlja Mariju, njezino majčinsko krilo koje je postalo mjesto susreta Duha Svetoga i čovjeka, mjesto ploda Božje ljubavi i radosne poniznosti žene koja je povjerovala Gospodinu. I Poslanica Hebrejima progovorila nam je istinu o ljudskome tijelu koje je postalo Božjim boravištem među ljudima, jer je Isus izvršio volju svoga nebeskoga Oca.

Braćo i sestre, približili smo se proslavi otajstva Utjelovljenja, otajstva Božje ljubavi koja nam dolazi u obličju čovjeka, ali u krhkosti djeteta. Tijelo ne u njegovoj snazi i samodostatnosti, nego u tijelu koje traži duhovnu snagu, brižnost i pogled onkraj tjelesnosti. Upravo tako susrećemo čovjeka i ljudskost u onome što ona uistinu jest – povezanost duha i tijela.

Prorokovo spominjanje roditelja, tijelo koje Bog priprema za Kristovo rođenje i susret dviju trudnih žena, naglašavaju tijelo kao duhovni prostor, kao sakrament Božje prisutnosti među ljudima.

II. Otajstvo utjelovljenja ne može se svesti samo na događaj rođenja. Kao svaki čovjek, i Isus je bio nošen u tijelu žene; Marijina utroba je devet mjeseci njegov dom, njegova hrana, njegov život. Osobito bi naša današnja europska civilizacija trebala učiti od toga otajstva; učiti i naučiti da je *dolazak na svijet povezan s tijelom majke*; u njemu se razvija život, započet otajstvom začeca.

Današnje je Evanđelje ispunjeno radošću, žurbom, susretom. A osim života, u njegovu je središtu *prihvaćanje*. Elizabeta u Mariji prepoznaje *vjernicu koja je prihvatila Božju Riječ*; Marija pjeva Bogu *koji je nju prihvatio* u njezinoj neznatnosti, darujući joj pogled ljubavi i izabranosti; Marija i Elizabeta se *prihvaćaju uzajamno*, pri čemu svaka prepoznaje djelo koje je Bog učinio u drugoj, nevjerojatno, naizgled nemoguće. Tako je Elizabeta, smatrana nerotkinjom trudna, zajedno s Marijom koja nije bila s mužem, nego se život u njoj začeo snagom Duha Životvorca.

Postoji još jedno prihvaćanje, a to je *Zaharijina molitva*. Iza vremešne Elizabete nalazi se molitva njena muža koju Bog uslišava. To je još jedan biser naše vjere koji objavljuje da je otajstvo plodnosti otajstvo prihvaćanja.

III. Život koji je Marija prihvatila predivno je otajstvo majčinstva koje ima duhovnu vrijednost. Duhovnost odvojena od tijela nije kršćanska; odnos prema Bogu, odvojen od čovjeka, nije kršćanski. Pripravljanje puta Gospodinu koji dolazi zapravo je pripravljanje vlastitoga tijela i srca za boravište Krista po milosti slušanja Božje Riječi. Zato je sveti Augustin rekao da je Marija začela Božjega Sina najprije u duhu, a zatim u tijelu (usp. *Govor* 215, 1). Zato i Isus kaže da su njegova majka i braća oni koji slušaju Božju riječ i vrše ju (usp. *Lk* 8, 21).

Marija u svome hodu i pohodu Elizabeti nosi Krista. Kao svaka trudna žena, ona proživljava *čudo vlastitoga tijela* koje je Bog stvorio i koje preoblikuje novim bićem. Tako Kristova prisutnost preoblikuje i preobražava Crkvu koja je svjedok i sakrament te čudesne ljepote.

Susret dviju žena obilježen je *pozdravom*. I mi se, braćo i sestre, svakoga dana susrećemo i pozdravljamo međusobno. Vjerojatno zbog toga lako zanemarimo važnost pozdravljanja. Ali ta svakidašnja gesta povezana je s licem drugoga čovjeka, s njegovim životom. U tome trenu sažeti su: blagoslov, mir, poziv na radost, zahvalnost za prisutnost drugoga.

Ovo predbožićno vrijeme dobra je prilika da dublje doživimo u sebi stvarnost susreta s čovjekom i stvarnost pozdrava. Dobro nam je poznato da je do najvećega odmaka od drugoga čovjeka došlo onda kada se kaže: oni se do te mjere ne podnose da se čak niti ne pozdravljaju. Jednako je tako i sa susretom, kada netko ne želi vidjeti drugoga. Došašće je vrijeme u kojemu nas Božji dolazak uči ne samo da pogledamo drugoga, nego da mu se radujemo i da mu idemo ususret.

Susret dviju majki također je *navještaj susreta između dvoje djece, između dvojice sinova: Ivana Krstitelja i Isusa*. S pomoću majki, koje komuniciraju između sebe, ali i između sinova koje nose u svojoj utrobi, pripravlja se presudan odnos Onoga koji pripravlja i Onoga koji dolazi, na prijelomnici ljudske povijesti. Na Marijin pozdrav Elizabeta osjeća radosno gibanje svoga djeteta. Kasnije, kada su odrasli, prepoznaju se tragovi susreta koje su majke tada doživjele. Jer ljudska prošlost nije samo za nama; ona je i u nama.

IV. I baš to smatram važnim za današnji dan ovdje u Nacionalnome svetištu svetoga Josipa, na otvaranju Svete godine milosrđa. Navještaj Božje riječi pred nas je stavio polazišta za razumijevanje i bitne crte za prepoznavanje milosrđa.

Milosrđe je otajstvo Božje ljubavi. Ono se ne može ni razumjeti ni živjeti iz logike ljudskih motiva i razloga. Bog koji je iz ljubavi stvorio svijet i naišao na ljudsko odbijanje, vraća čovjeku radost po utjelovljenju svoga Sina. Bog traži boravište u svijetu i to prije svega u ljudskome srcu. I našao ga je – u Mariji.

Bog se očituje u tijelu, da bi zahvatio cijelo biće; očituje se u tijelu, da ne bismo mislili da je spasenje ostvarivo tako da se pokuša pobjeći od sebe, svoga života i od drugih ljudi. Milosrđe se ne može živjeti u pobožnosti koja se ne tiče tjelesnosti. Uvijek je važno vidjeti povezanost duha i tijela. To susrećemo i u predaji Crkve koja u svojoj riznici čuva blago *tjelesnih i duhovnih djela milosrđa*.

Dakle, milosrđe se ne svodi samo na tjelesnost, premda je ona najočitija. No, tjelesna su djela uvijek vođena snagom duha. Milosrđe živi od prihvaćanja, od sućuti koja u bližnjima prepoznaje Božju prisutnost. Tamo gdje se čini da je izbljedia, da je prekrivena zloćom, treba ju potražiti. Milosrđe je susret, darivanje vlastitoga lica i pogleda, pozdrava, oproštenja i blagoslova. Time se otvara i budućnost, ne samo radosnoga života na zemlji, nego su to plodovi vječnosti i za vječnost.

V. Tijekom ovoga Jubileja, ovdje u Svetištu, sve ćemo više otkrivati svetoga Josipa kao sveca milosrđa. Premda ga danas Božja riječ nije izrijeком spomenula, njegova je prisutnost živa.

Sveti Josip susreće otajstvo koje ga nadilazi, zbunjuje i postavlja pitanja. U njegovu se životu snažno odrazilo prihvaćanje. Baš kao i Marija, najprije prihvaća Boga u svoj život.

Time započinje čudesno djelovanje snage milosrđa koja se očituje u njemu. Prihvativši Božji plan, Josip prihvaća sebe i svoju odgovornost. Zatim prihvaća svoju zaručnicu i djelo koje Bog po njoj ostvaruje. Sveti Josip prihvaća putove koji mu nisu razumljivi i u udarcima neprihvaćanja, on ostaje prisutan: od Nazareta do Betlehema, od Egipta do Jeruzalema. Cijela se Isusova povijest može čitati upravo kao prihvaćanje i neprihvaćanje. Tako je i s našim životima i s cijelom ljudskom poviješću.

VI. Braćo i sestre, ovo je svetište tijekom ove godine posebno mjesto Božjega, ali i ljudskoga milosrđa. U našoj nadbiskupiji, osim zagrebačke katedrale, još su tri jubilejske crkve. Ne bilo koje. Jedna je povezana s našom nebeskom Majkom Marijom, Majkom milosrđa; druga je ova, posvećena sv. Josipu, a treća je u rodnoj župi blaženoga Alojzija Stepinca. Štoviše, sve su naše jubilejske crkve i mjesta međusobno prožete pobožnošću prema Mariji, svetomu Josipu i duboko vezane uz život i umiranje blaženoga Alojzija.

Važno je to vidjeti, jer u tome živi povezanost Crkve.

U toj povezanosti treba promatrati i dar jubilejskoga oprosta. Nažalost, u našim se medijima, što iz neznanja, što iz zloće, pojavljuju razni napisi o tome kako je dosta proći kroz vrata, da bi nam bili oprosteni grijesi. To je banaliziranje naše vjere i duboko nepoštivanje. Mi dobro znamo da nam Bog grijehe oprašta po službi Crkve u divnome susretu iskrenosti, vjere, pouzdanja i obraženja, u sakramentu svete ispovijedi.

Isto tako znamo da naši grijesi nisu tek jedan trenutak, nego su plod zanemarivanja i grješnoga života. Bog oprašta grijeh, ali se njegove posljedice, poput ožiljka, ne brišu jednim potezom, nego ostavljaju u nama trag s kojim se trebamo životno nositi: od nesigurnosti u nama samima, tuge, a ponekad i tjeskobe do neprihvaćanja od strane drugih ljudi.

VII. Jednako tako vjerujemo da je milost oprost predивно iskustvo međusobne povezanosti u molitvi, i živih i pokojnih, u posebnoj blizini svetaca. Kao što grijeh nije samo posljedica čina pojedinca, tako niti milost zajedništva ne možemo živjeti bez pomoći drugih. Toliko puta ne uspijevamo sami popraviti zlo koje smo drugima nanijeli. Dakle, moliti jedni za druge; oprostom obuhvaćati naše živote, ovdje na zemlji i u vječnosti, ljepota je u kojoj postajemo više kršćani i više ljudi.

Sveti Josip je predivan primjer toga milosrđa. Svojom šutljivom prisutnošću, molitvom i jasnim odlukama kojima je štitio život, ostavlja predivnu sliku onoga što se događa u ovome Jubileju. Ta tiha snaga Crkve liječi rane, podiže i prašta. Zato volim istaknuti rečenicu Gustava Thibona: „Božje milosrđe silazi uvijek dublje od razine do koje može pasti ljudska bijeda.“

Ulazimo u ovaj Jubilej s poniznošću grješnika i s djetinjim pouzdanjem u Oca koji nas uvijek čeka, trči prema nama i prima nas u svoj zagrljaj. Sveti Josipe, šutljiva ljepoto milosrdne prisutnosti, moli za nas; moli da ne ponestane milosrđa u našim zajednicama, u obiteljima, u hrvatskome društvu!

Amen.